

Závěrečná zpráva z procesu participace veřejnosti v návrhové fázi územní studie Střela

Zodpovědná osoba

Petr Klápště

2007

1 Hlavní cíle zpracování územní studie Střela a vymezení řešeného území

Pořízením územní studie se sleduje naplňování cílů regionálního rozvoje, zvýšení konkurenceschopnosti území, koordinaci jeho rozvoje, podporu tvorby projektových záměrů, komunitního a strategického plánování a vytvoření obecné platformy spolupráce aktérů řešeného, respektive zájmového území, které je součástí Karlovarského, Ústeckého, Plzeňského a případně i Středočeského kraje v prostoru Evropské unie.

Výsledná studie by měla sloužit jako podklad pro projednávání a případné zapracování záměrů do Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje i do územně plánovacích dokumentací dotčených obcí.

Řešené území územní studie zahrnuje jihovýchodní část Karlovarského kraje. Dle zadání územní studie zahrnuje tyto obce: Bečov nad Teplou, Bochov, Čichalov, Chodov u Bečova, Chyše, Krásné Údolí, Otročin, Pšov, Stružná, Štědrá, Teplá, Toužim, Útvina, Valeč, Verušičky, Vrbice, Žlutice. Celková rozloha řešeného území dle zadání je cca 670 km².

V zadání byl dále uveden požadavek zabývat se zájmovým územím, kam byly zahrnuty tyto obce: Podbořanský Rohozec, Nepomyšl, Podbořany, Vroutek, Lubenec (vše Ústecký kraj), dále Tis u Blatna, Žihle, Manětín, Nečtiny, Bezděrov, Krsy, Úterý a Bezdržice (vše Plzeňský kraj). Do zájmového území byly též zařazeny části vojenského újezdu Hradiště se sídly.

Vzhledem k výsledkům přípravných prací, zejména sociálně ekonomické analýzy, lze konstatovat, že pro potřeby řešení úkolů studie je základní rozsah řešeného území vhodně zvolen. Zájmové území v podstatě vystihuje, kam zasahují vzájemné vazby sousedních území, ukazuje se však, že jsou v hlediscích podstatných pro řešení studie velmi slabé. Výjimkou je oblast cestovního ruchu a rekreace, kde území vytváří jednotný celek, jehož hranice však vymezení zájmového území výrazně překračují. Pokud by mělo být společně řešeno širší území, než je řešené územní studii Střela, mělo by význam zabývat se celým územím specifické oblasti SOB3 (viz Politika územního rozvoje). Z výše uvedených důvodů zájmové území nadále v územní studii nevymezujeme, současně však řešíme území Střely s ohledem na veškeré vnější vazby, ať už do prostoru kraje Karlovarského, či sousedních krajů.

2 Postup a metoda práce na studii, zapojení veřejnosti a oponentů

2.1 Časový průběh prací

Územní studie byla zpracována na základě zadání, které připravil pořizovatel studie – odbor regionálního rozvoje Krajského úřadu Karlovarského kraje v roce 2006.

Dále práce probíhaly následovně:

- jaro 2007 přípravné práce – setkání s občany v Teplé, Bečově, Toužimi, Žluticích a Bochově
- léto 2007 projednání přípravných prací, vyhodnocení setkání s občany, oponentura vybranými odborníky a stanovení, respektive upřesnění (společně s krajským úřadem) úkolů pro návrhovou etapu
- podzim 2007 práce na návrhu, využití podnětů, které byly získány v přípravných pracích mimo jiné na setkáních s občany i od oponentů
- zima 2008 setkání s občany, projednání návrhu a jeho dokončení

2.2 Participace obyvatel – postup a zhodnocení

2.2.1 Organizační skupina

Byla vytvořena skupina místních aktivních občanů a zastupitelů či úředníků pomáhající spoluorganizovat setkání a komunikaci. Koho je vhodné oslovit v jednotlivých obcích vytipovali územní manažeři. Z vytipovaných se mělo zájem zapojit 13 osob + územní manažeři. Z obcí v řešeném území se nepodařilo pokrýt Valeč, Verušičky, Vrbice a Stružnou.

Hlavní přínos:

Členové organizační skupiny zajistili:

- zprostředkování znalostí o tom, jak území po stránce mezilidských vztahů funguje
- pomoc při organizování setkání
- pomoc při testování plánovacích prostředků
- navíc se členové pracovní skupiny zapojili v návrhové etapě i jako spoluautoři studie

Zhodnocení významu:

Bez organizační skupiny, jejíž členové byli velmi vhodně vybráni a dobře plnili všechny výše uvedené požadavky by nebylo možno v tomto měřítku zapojení veřejnosti vůbec realizovat. Hlavní zásluha za vznik skupiny patří manažerům území.

Poučení pro další podobné projekty

Je naprosto zásadní organizační skupinu vytvořit a podporovat existenci a činnost územních manažerů.

2.2.2 Anketa a 1. setkání s veřejností – problémy, hodnoty a náměty

V dubnu a květnu 2007 proběhlo 7 plánovacích setkání – 5 s občany, jedno s organizační skupinou a jedno se starosty obcí. Na setkáních byly sbírány problémy, hodnoty vnímané občany a náměty. Podrobné výsledky a popis průběhu setkání jsou uvedeny ve zprávě k přípravné fázi studie.

Hlavní přínos:

Členové organizační skupiny zajistili:

- sesbírání problémů a hodnot území
- zjištění váhy připisované jednotlivým problémům a hodnotám
- vzbuzení zájmu o dění v oblasti plánování

Zhodnocení významu:

Pro vlastní věcný přínos pro studii a její kvalitu nejdůležitější prostředek. Nejzajímavější nebylo množství nového obsahu oproti odborným zjištěním (tvořil max. 10-15%) ale jeho strukturování a priority podstatné pro místní obyvatele.

Poučení pro další podobné projekty

Použití mapy při diskusi dobře zkonkrétnilo témata – je vhodné v diskusi o takto velkém území mapy hojně využívat.

2.2.3 Workshop s oponenty

V momentě, kdy byla uzavřená přípravná fáze (analýzy) byl uspořádán jednodenní workshop s významnými odborníky ze souvisejících oborů, které mělo za úkol utřídit výstupy analýz a přinést náměty pro návrh. Podrobnější výstup a seznam přítomných je v příloze Setkání s oponenty – zápis.

Hlavní přínos:

- Utřídění informací z analýz a vybrání prioritních
- Několik nových podnětů – zejména vyzdvihneme myšlenku, že pokud je prioritou zaměřit se na lidské zdroje jako možnost, jak si území „pomůže samo“, je třeba při podpoře projektů primárně podporovat ty, které mají potenciál okolo sebe sdružovat aktivní a schopné lidi (např. jako je Skokovská poutní stezka).

Zhodnocení významu

Smyslem tohoto typu akce je nejen najít nejpodstatnější informace z fáze analýz, ale především získat od kapacit ve svých oborech podněty pro návrh v problematických otázkách, u kterých zpracovatel předpokládá problémy a komplikace. K tomuto došlo jen ve velmi omezené míře, zejména proto, že někteří oponenti neakceptovali hlavní smysl setkání – připravit výstup pro zpracovatele a pojali akci jako volné diskusní plénum (zajímavé je, že ke zpracovateli nastoleným tématům, která na počátku odmítli, se o tři hodiny později také dopracovali). Akce tak zůstala za svým potenciálem.

Poučení pro další podobné projekty

I přes nenaplněná očekávání doporučujeme workshop ve fázi uzavřených analýz dělat. Není nutný tak velký počet přítomných, klíčové ale je, aby pořizovatel dal jasně oponentům/účastníkům workshopu na vědomí, že jejich role je primárně v tom, posloužit zdatu projektu, nikoli se prezentovat a vzdělávat.

2.2.4 Zapojení členů organizační skupiny do zpracovatelského týmu

V průběhu práce na návrhu se do přípravy návrhu zapojili následující členové organizační skupiny:

Kamila Prchalová – cestovní ruch, drobné podnikání a konzultace většiny témat

Ing. Jiří Šindelář – drobné podnikání, ochrana krajiny, cestovní ruch a konzultace většiny témat

Jiří Schierl – železniční doprava, krajina, památky, vodní energetika

Ing. Jaroslav Vojta – zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod, využití biomasy

Jaroslava Slepíčková – cestovní ruch

Hlavní přínos:

- Získání dobrého přehledu a místních znalostí o území
- Přenos vytvořených znalostí do regionu přes konkrétní osoby – výsledky studie se přibližují jejím uživatelům
- Osobní rozvoj zúčastněných

Zhodnocení významu

Zapojení bude podstatné pro budoucí udržení vytvořeného know-how v území a pro podporu profilování se některých aktivních občanů jako lídrů komunity.

Poučení pro další podobné projekty

Zapojení místních do zpracovatelského týmu nebylo předem plánováno, vyplynulo z dobré práce organizační skupiny. Doporučujeme se o toto v budoucnu záměrně snažit.

2.2.5 2. setkání s veřejností nad návrhem

15. ledna proběhlo v kulturním domě ve Žluticích setkání nad rozpracovanými návrhy. V první části proběhly 3 bloky prezentací a v jejich závěru byl vždy prostor pro dotazy a připomínky, v druhé se poté v menších skupinách diskutovala dílčí témata – ochrana krajiny, cestovní ruch a doprava. Bohužel se nepodařilo dodržet původní záměr a na druhou část zbylo příliš málo času.

Hlavní přínos:

- Informování aktivních zájemců o dění
- Získání korektivního pohledu na návrh

Zhodnocení významu

Obecně u projektu takové obecnosti a rozsahu je diskuse o návrhu vždy problematická, protože většina návrhu je pro běžného občana odtažitá – buď jde o příliš obecné věci, nebo o problematiku vzdálenou bydlišti zúčastněných. Přílišným protažením prezentací se jednak snížilo množství informací, které mohly být od občanů získány a také nebyl podchycen zájem návštěvníků o problematiku (k tomu vedou diskuse spíše než prezentace).

Poučení pro další podobné projekty

Pro prezentování před veřejností je třeba důsledně vybrat pouze ta témata, která jsou občanům blízká a dodržet stručný rozsah prezentací. U jiných projektů se osvědčilo, že pokud neprezentuje autor, nemá tendenci zbytečně své vystoupení protahovat a více se zaměřit na to podstatné. Autor po prezentaci zodpovídá dotazy.

zápis setkání s oponenty

Přítomní

Ing. arch. Aleš Brotánek (*udržitelná výstavba*)

RNDr. Václav Cílek, CSc. (*krajina*)

Prof. Ing. arch. Miroslav Baše (*venkovský urbanismus*)

Ing. arch. Pavel Koubek (*zpracovatel ZUR Karlovarského kraje*)

RNDr. Zuzana Guthová (*venkovská ekonomika, lokalizace*)

RNDr. Jana Vodová (*propagace, strukturální fondy*)

Mgr. Jan Píkrýl (*zpracovatel strategického plánu Karlovarského kraje*)

Kamila Prchalová; o.s. Cesta z města, o.s. Pod střechou,

Ing. Jiří Šindelář o.s. Cesta z města

Ing. arch. Jaromír Musil (*vedoucí odboru regionálního rozvoje*)

Ing. arch. Jana Kaválová (*vedoucí oddělení územního plánování KÚ*)

Mgr. Tomáš Správka; APDM (*výkonný pořizovatel*)

Ing. arch. Vlasta Poláčková (*hlavní projektantka studie*)

Prof. RNDr. Martin Hampl, DrSc. / RNDr. Zdena Hamplová (*sociální geografie*)

Ing. Milena Morávková, Ing. Eva Burianová (*krajina, zemědělství*)

Úvodní diskuse

Otázky k dalším úvahám:

- Vymezení území – jak?
- Má smysl rozvoj území?
- Jak definujeme trvale udržitelný rozvoj?
- Jaká je cílová skupina dnešních výstupů?
- Jádru území?

Diskuse

- Srovnání s podobnými regiony
- Intenzita vnitřních vazeb
- Reprezentace, elity
- Cesta skrze neformální aktivity
- Přesahy přes hranice krajů
- Jedinečný krajinný ráz
- Možnost „měkké formy lázeňství“
- Nehomogenní karlovarské ORP – centrum oblasti = snaha homogenizovat ?ale je to nutné/žádoucí? Toto je politické rozhodnutí – kraj
- Dva různé způsoby členění – strukturové a problémové
- Vytvořit podmínky pro určitou podporu území
- Vazby v regionu – MASky
- Téma – příroda, ekonomika, hustota osídlení
- Rozvoj kterým směrem – nutno definovat na začátku
 - Co je úspěchem rozvoje regionu, co je naším cílem? Možné různé (lokální) cíle, cíle různých úrovní
 - Hledání nové rovnováhy v území
 - Údržba území, pomoci lidem zachovat kvalitu území
- Kvalita školství – děti → vazba k místu
- Investovat do lidí, iniciovat procesy
- Intervence – jak moc? Kam?, Kdo?
- Modelová studie – ambiciózní – v rámci Evropy
- Území není v zorném poli spekulantů
- Intervence s výhledem do budoucna
- Možný rozvoj v hledání možností využití energií

Skupinová práce: klíčové faktory + myšlenková mapa

Skupina č. 1

Složení: Brotánek, Guthová, Poláčková, Šindelář
Klíčové faktory: Přírodní a kulturně-historický potenciál; Lidský faktor; Místní ekonomika

Nepoužité faktory: -

Myšlenková mapa – faktor „Přírodní a kulturně-historický potenciál“

- využít specifika
- cestovní ruch – nabídnutí místního produktu
- Zemědělství – ekozemědělství, agroturistika, obnovitelné zdroje - biomasa
- obnovitelné x úspory
- brownfields obnova památek
- rekreace – 2. bydlení, cest. ruch, ekon. zdroj

**Myšlenková mapa
– faktor „Místní
ekonomika“**

- zdroje → zpracování → odbyt
- spolupráce
- místní certifikace
- podpora daňovými úlevami
- sdílení zkušeností
- kvalifikované pracovní síly
- diversifikace profesí
- trh s energiemi
- vzdělání
 - individuální přístup ke vzdělání
 - vzdělání k samostatnosti svobodného občana
- informace
- patriotismus
- společenský život
- chalupáři
- kvalita života
 - pocit bezpečí
 - podmínky pro bydlení

**Myšlenková mapa
– faktor „Lidský
faktor“**

Skupina č. 2

Složení:

Baše, Burianová, Hampl, Koubek, Příkryl

Klíčové faktory:

Modelová studie; lidský kapitál

Nepoužité faktory:

-

**Myšlenková mapa
– oba faktory**

- vztah k území
- kulturní akce
- krajinný ráz a potenciál
- podpora středního školství s vazbou na ekologické zemědělství
- podpora základního školství
- chalupáři
- městečka 11000 obyv. – vesnice 6000 obyv.
- pracovní příležitosti
 - příchod inteligence
 - ekologické zemědělství
 - hippocentra
 - cyklostezka, podpora páteřní komunikace
- obnova drobných památek
- pozvednutí turistického ruchu + infrastruktura → přístřešky, občerstvení
- infocentra

Skupina č. 3

Složení:

Cílek, Prchalová, Musil, Správka, Vodová

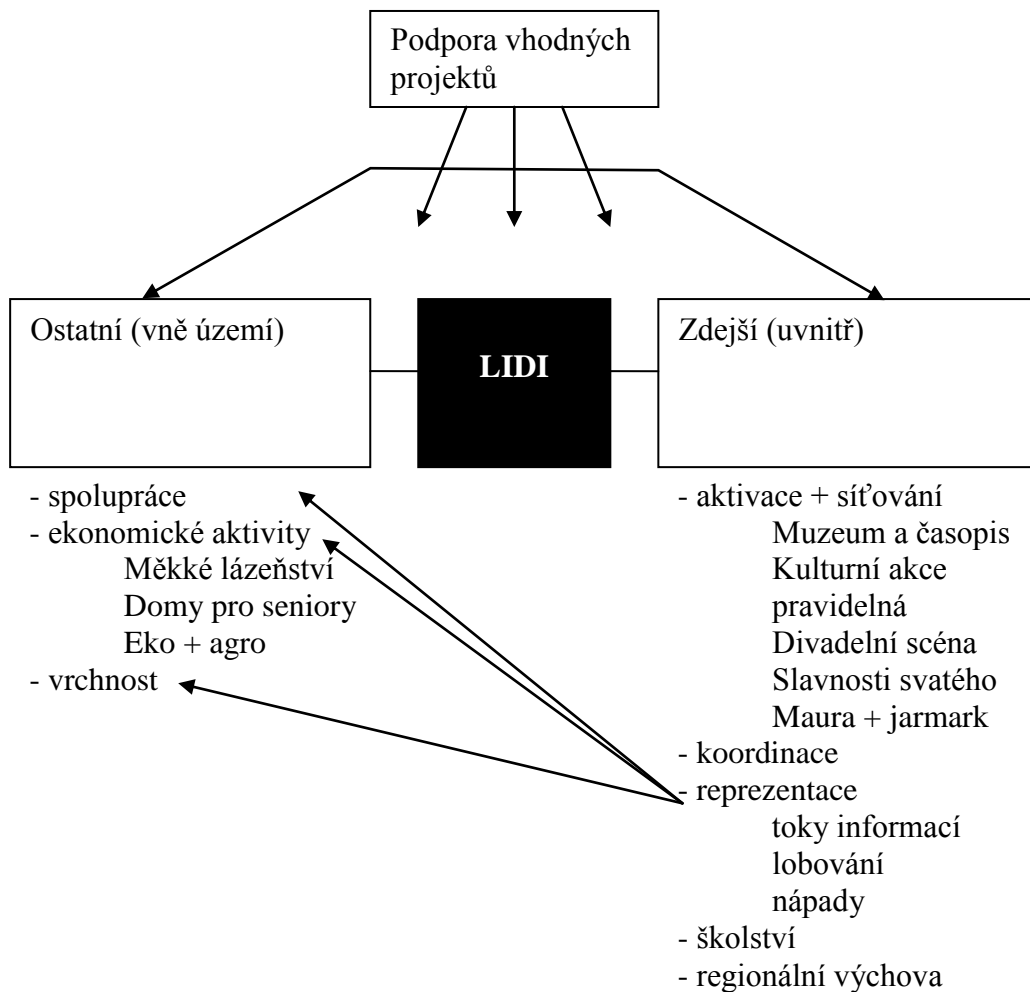
Klíčové faktory:

Lidé (práce s nimi); vhodné projekty; krajina

Nepoužité faktory:

Peníze, tok peněz; štěstí

Myšlenková mapa – faktor „Lidi“

Poslední slovo účastníků

Ke studii

- Navázat kontakt s podobným územím, přenést zkušenosti (řečeno 2x)
- Složitě území nemá jednoduché řešení – běh na dlouhou trať
- Studii použít jako modelovou a uplatnit výš
- Dobře, že území nenecháme vyhnít
- Pochopení interdisciplinarity
- Nová komunikace Žlutice – Mariánské lázně
- Koukejme do budoucna, nedržme se jen stavu
- Bylo zajímavé uvažovat nad možností „vyhnít“
- Zajímavé „opiové doupě“
- Řada bodů skupin se v podstatě shoduje
- Souvislosti – vše souvisí se vším
- Přejeme kraji šťastnou ruku s formulací pokynů
- Současnými prostředky dokážeme 10x víc, jen je potřeba přestat plýtvat

K setkání

- Síla i slabost v suplování role jiných (místní reprezentace), občas nejasnost pojmů
- Více uvolnění
- Setkání příliš svázané – chybí „šílenosti“
- Workshop ve fázi po analýzách není obvyklý → šířit tuto myšlenku

Vybrané důležité poznámky z diskusí

- Je otázkou, zda cílem rozvoje je území kraje homogenizovat nebo podporovat jedinečnost? V případě, že jdou tyto směry proti sobě, volit jedinečnost.
- Je třeba definovat cílové skupiny mimo řešené území (politická reprezentace – ČR, sousední kraje, úředníci vč. EU, podnikatelé, potenciální návštěvníci...) a poté jim dle tohoto rozdělení přistupovat.
- Personální propojení MAS a projektu Partnerství pro Karlovarský kraj (manažerů území)
- Bylo by třeba aby existovala reprezentace celé specifické oblasti – nutná domluva krajů.
- Podmínkou pro vytvoření ORP Toužim je předcházející investice do lidských zdrojů
- MAS nemají na profesionalizaci + chybí jistota kontinuity snažení.
- Vysoké školství jako stabilizační prvek může pomoci regionu i pokud bude v Karlových Varech.
- Je třeba nesměšovat spádové a problémové vymezení území, není to totéž a smysl má zabývat se obojím.
- Největší (jedinou) velkou hodnotou je krajina.
- Chybí některé profese, typy pracovní síly.
- Ekonomika se musí založit na místních potenciálech.
- Místní certifikace.
- Cestovní ruch pojatý nikoli jako dlouhodobě jediný zdroj, ale jako první krok při přinesení kapitálu do území.
- Incomingová cestovní kancelář zaměřená na lázeňské hosty, měkké formy lázeňství.
- Spolupráce škola – zemědělci (pobyty dětí na farmě), školy v přírodě, skautské tábory a základny jako dlouhodobá propagace oblasti.
- 2. bydlení + stěhování na důchod, levné ubytování důchodců ze zahraničí.
- Specifika vzdělávání Romů.
- Pěstování patriotismu.
- Podpora silných center + nepodkročitelný minimální standard v krajině.
- Fond kraje pro ručení bankám za rizikové projekty.
- Je zde velká roztržičnost sídel.
- Území zatím není pod palbou spekulantů.

Úkoly formulované z diskusí

- Pro podporu kraje vytipovat projekty, které kromě své náplně povedou k seskupování lidí, vytváření sítí vazeb a osobnímu růstu zapojených. (viz příklad muzejní časopis, divadelní scéna atd.) Smyslem je v první řadě investice do lidí, až v druhé vlastní projekt.
- Určit kritéria, podle kterých chceme najít srovnatelná území.
- Najít taková území a oslovit pro sdílení zkušeností aktéry z těchto území (MAS, kraje, OS atd.)
- Hledat stávající či plánované výzkumy, které by mohly zahrnout řešené území jako modelové území.
- Iniciovat vznik reprezentace – stanovit úkoly + připravit úvodní výzvu ke spolupráci. Jsou potřeba dva druhy „zastřešující práce“ (viz. níže) V oblasti polické reprezentace je pro legitimitu nutné iniciování od současné reprezentace – krajů.

Koordinace – reprezentace politického charakteru

X

Výkonná činnost – nepolitický orgán poskytující službu

- Stanovit cíl/vizi směřování území